

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
Задорожний З.-М. В.

Задорожний
« 24 » березня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«МОНЕТАРНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ»

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-наукова програма – Фінанси, банківська справа та страхування

Тернопіль – ТНЕУ
2019

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МОНЕТАРНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ»**

1. Опис дисципліни «Монетарне управління економікою»

Дисципліна – Управління фінансовою стійкістю банку і монетарне регулювання	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 1	Галузь знань «Управління та адміністрування»	Обов’язкова дисципліна
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»	Рік підготовки: Денна – I Заочна - I Семестр: Денна – 2 Заочна - 2
Кількість змістових модулів - 2	Ступінь вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) – «доктор філософії»	Лекції: Денна – 30 год Заочна – 16 год Практичні заняття: Денна – 15 год Заочна – 6 год
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: Денна – 105 год Заочна – 128 год
Тижневих годин: Денна форма навчання: I семестр – 10 год, з них аудиторних – 5 год		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни «Монетарне управління економікою»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння основ управління економікою, методів її аналізу та оцінювання, які доцільно використовувати в сучасних умовах, досліджуючи механізми її забезпечення. Ця дисципліна відноситься до циклу обов’язкових дисциплін, які формують фаховий світогляд майбутніх науковців. Курс «Монетарне управління економікою» охоплює методологічні основи аналізу чинників та критеріїв стабільності економічних процесів, методи та прийоми їх визначення, тенденцій розвитку та шляхів забезпечення тощо. Цей курс має сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у сфері фінансів, банківської діяльності та страхування.

Метою курсу «Монетарне управління економікою» є вивчення методологічних та методичних питань організації управління економічною стабільністю, чинників, що її забезпечують, методів оцінювання діяльності структурних об’єктів за допомогою фінансових показників, вибору стратегії управління економічними процесами, способів захисту від ризику. Оволодіння цим курсом має виробити у пошукувачів навички практичного використання методів та прийомів оцінювання економічних явищ в процесі прийняття управлінських рішень.

Вивчення курсу «Монетарне управління економікою» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань

2.2. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Емпіричні методи у наукових дослідженнях», «Філософія науки», «Іноземна мова у наукових дослідженнях». Перелік раніше здобутих результатів навчання: теоретичні основи діяльності центрального банку, методичні підходи до аналізу послуг банків, макроекономіка тощо.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни «Монетарне управління економікою»

В результаті засвоєння матеріалів дисципліни «Монетарне управління економікою» слухачі повинні володіти здатністю застосовувати методи, інструменти та технології монетарного управління економікою за напрямом досліджень.

2.4. Програмні результати навчання. У результаті вивчення дисципліни «Монетарне управління економікою» слухачі повинні розуміти загальні принципи та методи монетарного управління економікою, а також застосувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів, банківської справи та страхування та у викладацькій практиці.

3. Програма дисципліни «Монетарне управління економікою»

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи монетарного управління економікою

Тема 1. Економічна сутність монетарного управління економікою та фактори впливу на нього

1. Економічна сутність монетарного управління економікою та його взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.
2. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на економічні процеси.
3. Місце та роль монетарного управління економікою у загальноекономічній політиці держави.
4. Взаємозв'язок монетарної та фіскальної політик в системі державного регулювання економіки.
5. Роль монетарного управління економікою у забезпеченні національної безпеки України.

Література: [1;5;6;7;9;10;12;13;17;18;19;21;22;23;24;25]

Тема 2. Основи організації монетарного управління економікою та інструменти монетарного регулювання

1. Основні підходи, напрями та інструменти державного регулювання економіки
2. Характеристика та класифікація інструментів монетарного управління економікою.
3. Адміністративні інструменти впливу центрального банку на основні параметри грошового обігу.
4. Мінімальні резервні вимоги в системі регулятивного впливу центрального банку на стан грошової сфери
5. Регулювання облікової ставки та банківського процента як інструмент монетарної політики та оцінка її ефективності.
6. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання.
7. Дієвість інструментів монетарного управління у перехідній економіці.

Література: [1;4;5;6;7;8;9;13;15;17;18;19;20;21;23;24;25]

Змістовий модуль 2. Механізми державного управління економікою України

Тема 3. Центральний банк в системі органів монетарного управління економікою

1. Роль НБУ у здійсненні монетарного управління економікою.
2. Аналіз та прогнозування економічної ситуації в Україні.
3. Макроекономічна рівновага та макроекономічна нестабільність.
4. Ефективність монетарного управління економікою.
5. Напрями оптимізації інструментів монетарного управління економікою в контексті забезпечення стабільності банківської системи.

Література: [1;5;6;7;10;13;15;16;17;18;20;22;23;24;30]

Тема 4. Трансмійні механізми у процесі монетарного управління економікою

1. Механізм грошової трансмісії, його суть та значення.

2. Теорія трансмісійних механізмів.
3. Теоретичні аспекти механізму грошової трансмісії у трактуванні кейнсіанців та монетаристів.
4. Канали механізму грошової трансмісії та їх державне регулювання.
5. Дієвість каналів механізму грошової трансмісії в Україні.
6. Державне регулювання каналів фінансово-грошової змішаної трансмісії в Україні.
7. Моделювання трансмісійного механізму в українській економіці та формування макроекономічної політики.

Література: [1;2;3;6;7;11;13;14;15;16;19;24;25;23;27;28;29;30]

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Монетарне управління економікою»

	Кількість годин							Контрольні заходи
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		Індивідуальна робота	
	Данна	Заочна	Данна	Заочна	Данна	Заочна		
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи монетарного управління економікою								
Тема 1. Економічна сутність монетарного управління економікою та фактори впливу на нього	6	4	3	1	20	30		Усне опитування, дискусія
Тема 2. Основи організації монетарного управління економікою та інструменти монетарного регулювання	9	4	4,5	2	30	34		опитування, дискусія
Змістовий модуль 2. Механізми державного управління економікою України								
Тема 3. Центральний банк в системі органів монетарного управління економікою	6	4	3	1	20	30		Усне опитування, дискусія
Тема 4. Трансмісійні механізми у процесі монетарного управління економікою	9	4	4,5	2	35	34		Усне опитування, дискусія
Разом	30	16	15	6	105	128		

5. Тематика практичних (семінарських або лабораторних) занять.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи монетарного управління економікою

Практичне заняття № 1-2 (3 год.)

Тема: Економічна сутність монетарного управління економікою та фактори впливу на нього

Мета практичного заняття: засвоєння теоретичних знань щодо економічної природи та сутності категорії «монетарне управління економікою» та ідентифікація чинників, що її визначають

Питання для обговорення:

1. Економічна сутність монетарного управління економікою та його взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.
2. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на економічні процеси.
3. Монетарна і фіскальна політики в системі державного регулювання економіки.
4. Взаємозв'язок монетарної та фіскальної політик.

5. Роль монетарної політики у забезпеченні національної безпеки України.

Література: [1;5;6;7;9;10;12;13;14;17;18;19;21;22;23;24;25]

Практичне заняття № 3-5 (4,5 год.)

Тема: Основи організації монетарного управління економікою та інструменти монетарного регулювання

Мета практичного заняття: вивчення теоретичних засад та окреслення практичних аспектів організації монетарного управління економікою, вивчення основних інструментів монетарного впливу центрального банку на економіку країни

1. Основні підходи, напрями та інструменти державного регулювання економіки
2. Характеристика та класифікація інструментів монетарного управління економікою.
3. Адміністративні інструменти впливу центрального банку на основні параметри грошового обігу.
4. Мінімальні резервні вимоги в системі регулятивного впливу центрального банку на стан грошової сфери
5. Регулювання облікової ставки та банківського процента як інструмент монетарної політики та оцінка її ефективності.

6. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання.

7. Дієвість інструментів монетарного управління у перехідній економіці.

Література: [1;4;5;6;7;8;9;10;13;14;15;17;18;19;20;21;23;24;25]

Змістовий модуль 2. Механізми державного управління економікою України

Практичне заняття № 6-8 (3 год.)

Тема: Центральний банк в системі органів монетарного управління економікою

Мета практичного заняття: вивчення теоретичних аспектів систем і методів проведення центральним банком монетарної політики в сфері управління економікою.

Питання для обговорення:

1. Роль НБУ у здійсненні монетарного управління економікою.
2. Аналіз та прогнозування економічної ситуації в Україні.
3. Макроекономічна рівновага та макроекономічна нестабільність.
4. Ефективність монетарного управління економікою.
5. Напрями оптимізації інструментів монетарного управління економікою в контексті забезпечення стабільності банківської системи.

Література: [1;5;6;7;10;13;15;17;20;21;23;24;30]

Практичне заняття № 9-10 (4,5 год.)

Тема: Трансмісійні механізми у процесі монетарного управління економікою

Мета практичного заняття: засвоєння основних елементів системи та дії трансмісійного механізму.

Питання для обговорення:

1. Механізм грошової трансмісії, його суть та значення.
2. Теорія трансмісійних механізмів.
3. Теоретичні аспекти механізму грошової трансмісії у трактуванні кейнсіанців та монетаристів.
4. Канали механізму грошової трансмісії та їх державне регулювання.
5. Дієвість каналів механізму грошової трансмісії в Україні.
6. Державне регулювання каналів фінансово-грошової змішаної трансмісії в Україні.
7. Моделювання трансмісійного механізму в українській економіці та формування макроекономічної політики.

Література: [1;2;3;6;7;11;15;16;18;19;24;25;23;27;28;29;30]

6. Тематика самостійної роботи здобувачів

№	Тематика	К-ТЬ ГОД	
		Денна	Заочна
1.	Суб'єкти та об'єкти монетарного управління економікою	5	6
2.	Стратегічні цілі монетарної політики, їх суперечливість	5	6
3.	Взаємозв'язок монетарної політики з валютною політикою	5	6

4.	Характеристика та аналіз цілей грошово-кредитної політики НБУ	5	6
5.	Аналіз монетарної політики НБУ з точки зору типу її проведення	5	6
6.	Типи монетарної політики та необхідність їх узгодження з діловим циклом економіки	5	6
7.	Селективна кредитна політика, сфера її застосування. Практика використання такого інструменту монетарної політики в Україні	5	6
8.	Дієвість мінімальних резервних вимог як інструменту грошово-кредитної політики в Україні	5	6
9.	Механізм регулювання за допомогою змін облікової ставки, його дієвість	5	6
10.	Принципи ефективності облікової політики Національного банку України	5	6
11.	Дієвість каналів передавального механізму монетарної політики в Україні	5	6
12.	Основні канали української моделі монетарного трансмісійного механізму	5	6
13.	Проблеми монетарного управління економікою на сучасному етапі	5	7
14.	Напрями оптимізації монетарної трансмісії за умов транзитивної економіки	5	7
15.	Ефективність валютного каналу трансмісійного механізму у стабілізаційних заходах великих і малих економік	5	7
16.	Регулювання процентних ставок грошового ринку	6	7
17.	Сучасні моделі трансмісійного механізму	6	7
18.	Синхронізація каналів фінансово-монетарної трансмісії	6	7
19.	Вплив трансмісійного механізму монетарного управління на формування доходів бюджету	6	7
20.	Вразливість механізму монетарної трансмісії до макроекономічних шоків	6	7
	Разом	105	128

7. Методи навчання

У навчальному процесі застосовують: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття; індивідуальні заняття; виконання самостійних завдань під керівництвом викладача та самостійно; аналітичні дослідження; робота в Інтернет.

8. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «Монетарне управління економікою» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи слухача курсу:

- поточне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання виконання самостійної роботи аспірантів;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- підсумковий екзамен.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	зараховано	A (зараховано)
85-89	зараховано	B (зараховано)
75-84		C (зараховано)
65-74	зараховано	D (зараховано)
60-64		E (зараховано)

35-59	незараховано	FX (незараховано з можливістю повторного складання)
1-34		F (незараховано з обов'язковим повторним курсом)

9. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-4
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-4

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	К-ть примірників
1.	Дзюблюк О. В., Метлушко О. В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Монетарне управління економікою» для здобувачів наряду підготовки 072 «Фінанси, банківська справа і страхування». – Тернопіль. – 2016. – 60 с.	
2.	Дзюблюк О. В., Метлушко О. В. Методичні рекомендації до змісту та організації самостійної роботи здобувачів з дисципліни «Монетарне регулювання економікою» для здобувачів наряду підготовки 072 «Фінанси, банківська справа і страхування». – Тернопіль. – 2016. – 25 с.	
3.	Дзюблюк О. В., Метлушко О. В. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни «Монетарне регулювання економікою» для здобувачів наряду підготовки 072 «Фінанси, банківська справа і страхування». – Тернопіль. – 2016. – 34 с.	

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Комплект мультимедійного обладнання (інтерактивна дошка)	1-4
2.	Мультимедійний проектор з короткофокусним об'єктивом	1-4
3.	Навчальний комп'ютерний комплекс	1-4

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алімпієв Є. В. Державне регулювання фінансово-монетарної трансмісії в українській економіці. Дисерт. на здобуття наук. ступ. доктора економ. наук. Київ. 2015.
2. Алімпієв Є. В. Фінансово-монетарна трансмісія у державному регулюванні економіки: монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. 356 с.
3. Грошово-кредитне регулювання у механізмі забезпечення макроекономічної стабілізації і ефективності функціонування банківської системи України : моногр. / за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 530 с.
4. Губарева І. О., Огородня Є. М. Причинно-наслідкові зв'язки інструментів монетарної політики та показників сталого розвитку економіки країни (на прикладі облікової ставки НБУ). *Бізнес Інформ.* 2013. № 9. С. 264-273.
5. Дзюблюк О.В., Рудан В. Я. Окремі критичні аспекти оцінювання Основних засад грошово-кредитної політики Національного банку України. *Економічний аналіз: зб. наук. Праць.* ТНЕУ. Тернопіль: Економічна думка, 2017. Том 27. № 3. С. 120-133.
6. Ефективність управління в процесі реформування: макро- та мікроекономічний аспекти : Колективна монографія [І.Ф. Радіонова, Є.В. Алімпієв, О.П. Тищенко та ін.]. К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2012. 364 с.
7. Королюк Т. О. Роль монетарної політики у забезпеченні національної безпеки України. *Економіка та держава.* 2019. №. 6. с. 36-40.
8. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін / За ред. В.С. Стельмаха. К.: Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ,

2009. 404с.

9. Ніколайчук С. Дієвість монетарного трансмісійного механізму в Україні після впровадження інфляційного таргетування. URL : http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/2019_04_05_MTMChernivtsi_v1.pdf

10. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

11. Посилення значимості монетарної політики в країнах Центральної і Східної Європи у посткризовий період і рекомендації для України. Наук. ред. В.Юрчишин. Київ: Заповіт, 2019. 147 с.

12. Ридзевська О.В. Особливості механізму та цілей монетарної політики України. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*, 2009, випуск 16 ч. II. С. 235-242.

13. Самуельсон П. А., Нордгаус В. Д. Макроекономіка: підручник. К. : Вид-во «Основи», 1995. 676 с.

14. Стратегія національної безпеки України. Указ від 26.05.2015 р. № 287/2015 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

15. Стратегія Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua/news/all/strategiya-natsionalnogo-banku-ukrayini-programa-diy-2020>

16. Формування монетарної економіки і монетарної політики Національного банку України в контексті розвитку світової економічної теорії: монографія / авт. кол.; за наук. ред. Т.С.Смовженко, Г.Я. Стеблій. К.: УБС НБУ, 2010. 271 с.

17. Чинники і тренди економічного зростання в Україні : колективна монографія / за ред. М. І.Скрипниченко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2018. 386 с.

18. George E, M King, D Clementi, A Budd, W Buiter, C Goodhart, D Julius, I Plenderleith and J Vickers (1999), 'The Transmission Mechanism of Monetary Policy'. Available at.

19. Hughson H, G La Cava, P Ryan and P Smith (2016), 'The Household Cash Flow Channel of Monetary Policy', RBA Bulletin, September, pp 21–30.

20. M.S. Mohanty and Kumar Rishabh (2016). Financial intermediation and monetary policy transmission in EMEs: What has changed post-2008 crisis? BIS Working Papers No 546. March 2016, 41 p.

21. Scheffler R.M. (2016) World Scientific Handbook of Global Health Economics and Public Policy. – Vol. 1 : The Economics of Health and Health Systems. World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd.

22. Adrian, Tobias. (2016) *Monetary Policy, Financial Conditions, and Financial Stability* - Federal Reserve Bank of New York Staff Reports. December . 44 p.

23. Carvalho, Carlos. (2014) *Do People Understand Monetary Policy?* - Federal Reserve Bank of San Francisco Working Paper Series. April . 50 p.

24. Cencini, Alvaro. (2014) *Monetary theory: National and International*. London: Routledge. 384 p.

25. Heffernan, Shelagh. (2015) *Modern Banking*. London: John Wiley & Sons Ltd. 716 p.

26. Makin, Anthony J. (2017) *International Money and Finance*. New York: Routledge. 203 p.

27. Matthews, Kent. (2016) *Issues in Monetary Policy: The Relationship between Money and the Financial Markets*. London: John Wiley & Sons Ltd. 191 p.

28. Matthews, Kent. (2014) *The Economics of Banking*. London: John Wiley & Sons Ltd. 257 p.

29. Rauchway, Eric. (2015) *The Mmoney Makers : How Roosevelt and Keynes Ended the Depression, Defeated Fascism, and Secured a Prosperous Peace*. New York: Basic Books. 337 p.

30. Salter, Alexander (2014) William. *An Introduction to Monetary Policy Rules* - Mercatus Working Paper, Mercatus Center at George Mason University. November. 41 p.

31. Visser, Hans. (2014) *A Guide to International Monetary Economics: Exchange Rate Theories, Systems and Policies*, 3rd Edition. Northampton: Edward Elgar Publishing, Inc. 272 p.